

Somogyország mindig is varázslatos tája volt hazánknak. Zöldellő dombjainak-völgyeinek véget nem érő ritmusa Erdélyre emlékeztet. Titokzatossága, különös kisugárzása nem lehet véletlen: talán Koppány és törzsének emléke hatja át most is a lankákat. Nem csoda, hogy sokan beleszerelmesednek. Somogy vonzza a különlegességeket: betyárok lakóhelye volt a somogyi rengeteg, ma pedig számos alternatív életet élő, önfenntartó közösségnek ad otthont. Füzes András és családja is egy állattartó család hatására szeretett bele ebbe a vidékbe. 17 éve, hogy megismerkedtek Attila bácsival és feleségével. Attila nagyvonalú, jó kedélyű, szóval és vendégszeretettel nem fukarkodó helyi értelmiségi: tanár és gazdálkodó, emellett állattartó gazda.

HELYET TALÁLNI

Az építész háza Somogyországban

Építészet: **Füzes András**
 Szöveg: **Boór Bernadett**
 Fotó: **Bognár Benedek (Baumit)**, **Füzes András**

Ha azt halljuk: „az építész saját háza”, megjelenik előttünk egy rendkívüli, extravagáns alkotás, divatos, modern anyagokkal és arányokkal... Mi más lehet: új, egyedi és megismételhetetlen. Az organikus építész viszont gyakran inkább hagyományörző. A várdai ház szerény méretekkel rendelkezik, és nem tűnik ki környezetéből, hacsak nem szépen felújított állapota miatt. Tehát semmi „renden kívüli” – éppen hogy nagyon „rendben” van. Abban a rendben, amit a falu építészet tekintetében követ. Az építész háza is illeszkedik, igazodik, egy akar lenni a közösségben, de mégis egyedi vonásokkal rendelkezik. Az utcai homlokzat lehetne a család cégére. A vakolatdíszek jelentést hordoznak; Zsuzsannának, a ház úrnőjének jelképeként egy lilium és a családnak nevet adó fűz. Utóbbi a házaspár Szent Filoména pálmaágaként is

értelmezi, aki fontos szent számukra. Az ablakok alá a holdfázisokra emlékeztető, gyakori népi vakolatdíszek kerültek. A ház alapterülete szerény, egy négygyermekes család esetén a „fenntartható visszafejlődés” szembevető szelidségét idézi. A háromszatú hosszúház egyetlen, folyosó nélküli traktus volt: külön nyíltak a helyiségek az eresz alól. Azt mondják, az öreg házat megszokni kell, nem túlzottan átépíteni. Az első három helyiségben csupán az ajtók elhelyezésében történt változás. Az első két helyiségnek közös bejárata volt, az utcai szoba a hajdani pitvaros konyhából nyílt. Az első helyiségből lett a nappali, ezt a középső konyhával egy szélesebb nyílását-hidalással nyitották egybe, egy dupla fagerendával és egy visszafogott díszítésű oszloppal alátámasztva. Így a közös nappali-étkező-konyhatér jobban megfelel

a mai kor elvárásainak, a mai használati szokásoknak. Mondhatjuk: a ház „organikusan átalakított”. Az épület harmadik része már eredetben ketté volt osztva. Az oldalhatár felé eső részből fürdő lett, az udvar felőli helyiség eresz alatt nyíló ajtajának helyére ablak került, a benne kialakított szoba a konyha felől kapott bejáratot. A lakóház mögötti istállóból külön lakosztály lett, saját fürdővel. Hajdani funkciójának a gondosan kimeszelt betonjászol állít emléket, íróasztal vagy kis tároló lesz a későbbiekben belőle. A falak föld anyagúak, vert falak. A sok évig gazdátlanul maradt ház utcai oromfala megroggyant, teljesen le kellett bontani, majd újraépíteni. Hiába, a vályogháznak gazda kell. Gondozni kell, gyógyítani, mint egy élő állatot; kinyomozni betegségeinek (jelen esetben a falak nedvesedése, vakolat ledobása) okát,

▲ ▼ Átalakítás előtti és utáni állapot

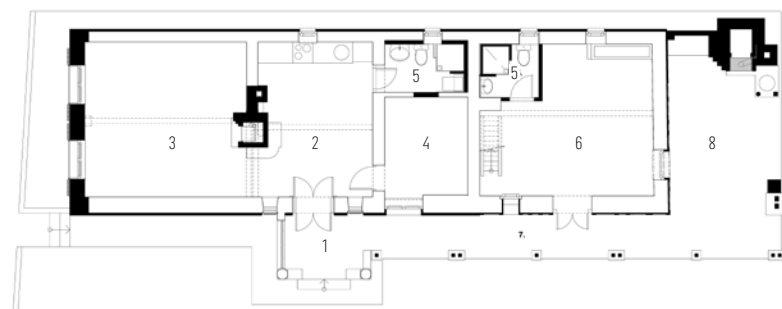

és megfelelő gyógymódot kell találni a mai tudomány segítségével. András elmondása szerint ahány vályogházgazda létezik, annyi orvosságot ajánl. Ennek az anyagnak nincs minden helyzetre igaz alkalmazástechnikája, de cserébe jótékony élettani hatásait élvezhetik a bent lakók. A ház hőszigetelés gyanánt nádpallót kapott. A lakóházrész falait elől szigetelés nélküli falakra kifejlesztett felújító vakolatrendszerrel* szilikát festés borítja. Hátul, ahol az istálló volt valaha, meghagyták a natúr nádszövetet, és leszorí-

tó deszkák teszik izgalmassá, ritmusossá a felületet. Így követi le a homlokzat a hajdani belső funkcióváltást. Ezen kívül András semmilyen modern anyagot nem használt a felületeken: a padlóburkolatok mészhabarcba rakott téglák, hajópadló, (a kődisállásban) régről megmaradt cementlap; a külső felületen pedig nádat, fadeszkákat, oszlopokat, fehér meszelést, téglát láthatunk. Technológiai újítások persze akadnak: drénlemez a padlóban a fal mentén felvezetve a pára ellen, dréncső a ház körül a fal védelmére,

hőszigetelő üvegezésű ablakok. A bejárat előtti kődisállás is olyan, mint régen. Az utca felé megtartották a beüvegezést, a kis ormfalon lévő félkör kiharapásokkal csipkézett függőleges deszkaburkolatot is meghagyták. A ház új faelemeinek színe ehhez igazítva festik a későbbiekben szürkés galambkékre, amit sok régi házban még ma is láthatunk.

A házhoz utólag készült tornác, amit a tető egy hosszabbra nyújtott vízcsendesítővel vett szárnyai alá. A tornác végigszelődve egy kemencés, fedett-nyi-

1. Kődisállás
2. lakóelőtér, konyha
3. nappali
4. szoba
5. zuhanyzó
6. istállóból lett szoba / műterem
7. tornác
8. terasz

▲ Alaprajz

Építető: **Füzesné Illés Zsuzsanna**

Építész tervező: **Füzes András**

Statikus konzulens: **Mantuano Tamás**

Ács: **Filyó Mihály** – Szarvas

Bádogos: **Kovács Ferenc** – Várda

Gépész kivitelező: **Haris Jenő** – Hetes

Elektromos kivitelező:

Szekér József – Somogyaszaló

Festő: **Laczkó János** – Magyarereg

Kőműves, épületasztalos:

Velk Attila – Bárdudvarnok

Burkoló: **Czegány Gábor** – Tass

Felújítás/átalakítás éve: 2018–2019

FINDING A PLACE – THE ARCHITECT'S HOUSE IN SOMOGY COUNTY

The population of Várda in the district of Kaposvár in Somogy County barely reaches 400. For architect András Füzes, the three-storey farmhouse he found in the silence and tranquillity was a chance to experience rural life together with his family. Modest in size, the house does not stand out from its surroundings in any way, except perhaps for its neatly renovated appearance. Even though it does have unique features, the architect's house still wants to fit into the community.

tott kiülőhöz érkezünk, melynek látszó fedélszéke védi a kertre néző pihenőt az esőtől. Az építész a tető alátámasztását a tornác mentén dupla faoszlopokkal ritmizálta, a hátsó homlokzatnál az eredetileg ott álló filigrán fémoszlop helyén a tetőfelületek töréspontjára egy igazi Kós-motívummal: vaskos téglapillérről induló ferde támasszal reagált.

A család évek múlva tud csak véglegesen átköltözni, tehát van még ideje az épület környezetének a kiteljesedésre, ugyanis nincs falusi porta melléképületek nélkül. A telken egy további hidas ól, illetve egy nyári konyha vár felújításra. A házaspár mindkét tagja városban nőtt fel, mindig egy kertés ház volt a vágyuk. A várda portán először a kis hold méretű ösfás gyümölcsöskert csábította őket. De az érintetlennek tűnő sváb parasztház is

reménytelen volt, ugyanis (ami föld anyagú falaknál kifejezetten fontos) inkább legyen a ház érintetlen, mint szakszerűtlenül felújított.

Amilyen szerepet felvesz a ház építészetileg a falu képében, éppolyan lelkiürettel állnak a beköltözéshez felújítói, majdani új lakói. A család nemcsak „láblógatás” jelleggel akar a vidéki élet részese lenni, hanem ajándéknak tekinti a faluközösséget, amelynek szeretne aktív, szerves tagjává is válni. Azt, hogy egy ilyen illő felújításnak és egy építész jelenlétének milyen további áldásos következményei lesznek a faluban, később tudjuk meg. Minden bizonnyal nem maradnak el a jótékony hatások.

*Az épület családi ház kategóriában elnyerte a Baumit által meghirdetett Év homlokzata 2021 versenyt. Ennek kapcsán légi felvételekkel gazdagított kisfilmet is készítettek a házról, mely a BaumitHU YouTube-csatornán tekinthető meg.

SZOLGÁLTATÓ ÉPÍTÉSÜGY AZ ONLINE TÉRBEN – E-ÉPÍTÉS KERETRENDSZER

Interjú **dr. Sik Andrással**, a Lechner Tudásközpont térbeli szolgáltatások igazgatójával, **dr. Deák Márton** és **Juhász Géza** főosztályvezetőikkel

> **A tavalyi évben Füleky Zsolt helyettes államtitkár úrral és Kolossa József ügyvezető úrral beszélgettünk az építésügy digitális átalakításának általános céljairól, ügyfélközpontúvá alakításáról. Most a Lechner Tudásközpont szakértőit kérdezzük az E-építés keretrendszer fejlesztéseiről, valamint a 3D adatalapú infrastruktúra kialakítása projektek keretében megvalósuló Nemzeti Térinformatikai Alaptérkép és Nemzeti Mintaterv Katalógus céljairól, és az eddig elért eredményekről. Először is tisztázzuk, mit is takarnak ezek az alkalmazások?**

Dr. Sik András: A Miniszterelnökség Építészeti, Építésügyi és Örökségvédelmi Helyettes Államtitkársága és a Lechner Tudásközpont 2015-ben alkotta meg azt az építésügyi digitalizációra vonatkozó stratégiáját, amelynek alapján két KÖFOP-projektet indítottunk el¹. Ezek európai uniós forrásból valósulnak meg, és fő céljuk a közigazgatási eljárások egyszerűsítése, gyorsabbá, hatékonyabbá tétele az építésügy digitalizációjával. Az E-építés keretrendszer 9 olyan alprojektet tartalmaz, amely már létező rendszerek korszerűsítését vagy teljesen új rendszerek kialakítását foglalja magába. Ezeknek a közigazgatás fejlesztése áll a fókuszában, hatósági alkalmazások újulnak meg, kerülnek új, korszerűbb informatikai alapokra. A szándék az, hogy az új fejlesztések bevezetésével a nemzeti rangsorban a közigazgatás működését, gyorsaságát jellemző listákon az építésügyi ágazat előkelőbb helyen szerepeljen, mint ahol 2015-ben, a bázisévben volt. Ilyen módon ezek a fejlesztések nemcsak a lakossági felhasználók kényelméhez, a hatósági ügyintézés gyorsításához és egyszerűsítéséhez, hanem az ország versenyképességének javításához, az új beruházások gyorsabb megvalósításához is hozzájárulhatnak.

> **Az E-építés keretrendszernek mik a fő elemei?**

Dr. Deák Márton: Az E-építés keretrendszer legtöbbek által használt eleme az Építésügyi Hatósági Eljárást Támogató Elektronikus Dokumentációs Rendszer (ÉTDR), amely az építésügyi, az építésfelügyeleti, sőt már az örökségvédelmi hatóság munkatársainak is

első számú eszköze. Az elektronikus építési napló (E-napló) digitális fejlesztése szintén ezen projekt keretében valósult meg az elmúlt években, elkészült a mobil applikáció IOS és androidos verziója is. Továbbá készül egy építésügyi igazságügyi szakértők számára használható rendszer, emellett egy olyan szakemberkereső, illetve szerződéskötést támogató alkalmazás, amivel a kivitelezés szereplőit az építetőkkel szeretnénk majd összekötni. Fejlesztés alatt áll egy vezetői információs rendszer, ami az E-építés keretrendszer valamennyi rendszeréből, például az ÉTDR-ből, az E-naplóból anonim módon az építésügy szakpolitikai döntéshozói számára teszi áttekinthetővé és gyorsan elérhetővé az aggregált adatokat.

Az Országos Építésügyi Nyilvántartás részeként indult el a DOKIR, amely több alkalmazást foglal magába. Elérhető eleme az Építészeti Szerzői Jogi Nyilvántartás, amely az építészeti művek szerzői vagyoni jogaira vonatkozó információkat teszi könnyen elérhetővé. A DOKIR másik alkalmazása 2023-ban indul, a nemzeti tervanyagot, a települési és térségi fejlesztéshez és rendezéshez kapcsolódó dokumentumokat, valamint az elmúlt 50 év geotechnikai szakvéleményeit teszi elérhetővé.

Az E-tervpálya nevű alkalmazásunk a hazai építészeti, tájépítészeti, településrendezési, urbanisztikai terv- és ötletpályázatok lebonyolításában nyújt teljes körű digitális

megoldást, ezáltal biztosítva, hogy nemcsak a tervpályázati, hanem a közbeszerzési jogszabályoknak is megfeleljen a használója.

> **Az E-tervpálya rendszert csak az állami szereplők használhatják, vagy önkormányzatok, gazdasági szervezetek, magánberuházók is?**

Bár a használata nem kötelező, a tapasztalat azt mutatja, hogy egyre több szereplő használja. A Miniszterelnökség és a Lechner Tudásközpont mellett Budapest Főváros Önkormányzata is ezen keresztül folytat le pályázatot. Magánszereplőknek is van lehetőségük használni a rendszert, amennyiben úgy döntenek, hogy a közbeszerzés szabályait érvényesnek fogadják el magukra nézve.

> **Milyen fejlesztések lesznek még az idén elérhetőek az E-építés keretrendszer keretében?**

A következő jelentős lépés a teljes örökségvédelmi nyilvántartás megújítása. Nemcsak a hatósági és tervezői munkára fókuszálunk, hanem nagyon felhasználóbarát módon jelenik majd meg az örökségvédelmi, régészeti nyilvántartások publikus része is a nagyközönség számára.

¹ KÖFOP: Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztési Operatív Program.

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE